

Hållbara gröna näringar

Vad vi har gjort 2021–2022

Foto: Calle Bredberg / Scandinav

Innehållsförteckning

Bakgrund	3
Paraplygruppen Hållbara gröna näringar	6
Verksamhet och resultat 2021–2022	7
Kunskaps- och innovationsfrämjande i de gröna näringarna (AKIS)	7
Nationellt kompetensråd inom det gröna och naturbaserade näringslivet	8
MATtanken	9
Nätverket för Gröna Kluster i Sverige	10
Svenska råvaror i privata restauranger	11
Ägarskiften	12
Vägar till utbildning och arbete i de gröna näringarna	13
Nya verksamheter	14

Bakgrund

Alla länder som är medlemmar i EU och som har ett landsbygdsprogram (eller strategisk plan för CAP som det heter i den nya perioden) har också ett landsbygdsnätverk. Det svenska Landsbygdsnätverket är även en del av ett europeiskt landsbygdsnätverk som verkar för hållbar utveckling i olika typer av landsbygder inom EU.

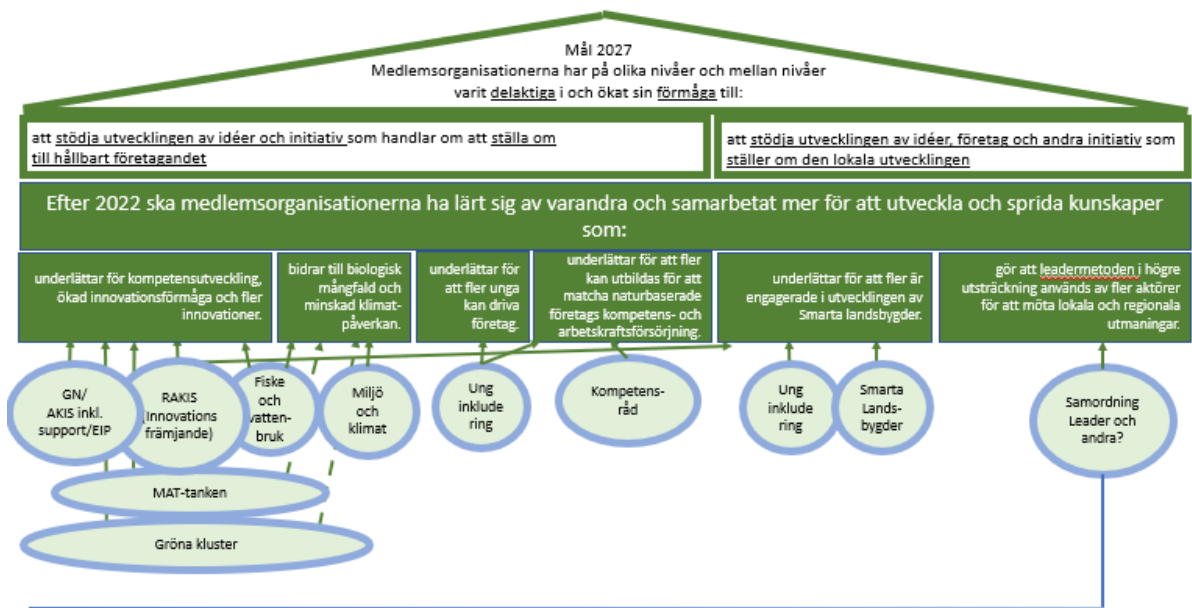
Landsbygdsnätverket är ett nationellt nätverk med organisationer, föreningar och myndigheter som på olika sätt har betydelse för landsbygdsutveckling. Tillsammans är vi omkring 120 nätverksmedlemmar som samverkar och lär oss av varandra, för att bidra till en hållbar utveckling i landsbygder och kustsamhällen runt om i Sverige.

Nätverkets övergripande mål är att medlemsaktörerna ska samarbeta för att nå:

- Ökat deltagande i genomförandet av landsbygdsprogrammet och den strategiska planen för CAP, inklusive lokalt ledd utveckling. Detsamma gäller genomförandet av havs-, fiskeri- och vattenbruksprogrammet.
- Ökad förmåga att medverka till att genomföra landsbygdsprogrammet, den strategiska planen och havs-, fiskeri- och vattenbruksprogrammet.

Nätverket verkar också för genomförandet av den nationella livsmedelsstrategin, för målen i de nationella miljö- och klimatmål samt för målen i den nationella landsbygdspolitiken.

Vartannat år gör Landsbygdsnätverkets styrgrupp en behovsanalys som sedan avgör vilka verksamhetsområden som ska prioriteras. I bilden nedan framgår vilka områden vi har arbetat med 2021–2022. Förutom dessa områden har vi genomfört utmaningsstyrda nätverksprocesser utifrån medlemmarnas behov.

Figur 1: Mål och prioriterad verksamhet 2021–2022

Det är medlemmarna i nätverket som samarbetar i arbetsgrupper inom olika tematiska områden. Du kan läsa mer om vad varje grupp gör på Landsbygdsnätverkets webbplats.

Det finns också s.k. nätverksmål, som tar sikte på 2027 och som handlar om mervärden för medlemsorganisationerna. För att nå nätverksmålen 2027 finns etappmål för 2021–2022.

- Nätverksmål: Medlemsorganisationerna har på olika nivåer och mellan nivåer varit delaktiga i och ökat sin förmåga till:
 - omställning till mer hållbart företagande,
 - omställning till mer hållbar lokal utveckling.

- Etappmål: Medlemsorganisationerna har lärt sig av varandra och samarbetat mer för att utveckla och sprida kunskaper som
 - underlättar för kompetensutveckling, ökad innovationsförmåga och fler innovationer,
 - bidrar till biologisk mångfald och minskad klimatpåverkan,
 - underlättar för att fler unga kan driva företag på landsbygden,
 - underlättar för att fler utbildas för att matcha naturbaserade företags kompetens- och arbetskraftsförsörjning,

- underlättar för att fler är engagerade i utvecklingen av smarta landsbygder,
- gör att leadermetoden i högre utsträckning används av fler aktörer för att möta lokala och regionala utmaningar.

Paraplygruppen Hållbara gröna näringar

Företag inom de gröna näringarna står i fokus för en övervägande del av insatserna i landsbygdsprogrammet. Landsbyggsnätverkets arbete med frågor inom de gröna näringarna har under 2021–2022 samlats i paraplygruppen Hållbara gröna näringar.

Inom paraplygruppen Hållbara gröna näringar ingår flera tematiska grupper:

- Kunskaps och innovationsfrämjande i de gröna näringarna, AKIS
- Nationellt kompetensråd inom det gröna och naturbaserade näringslivet
- MATtanken (projektfinansierad)
- Nätverket för Gröna Kluster i Sverige (projektfinansierad)
- Svenska råvaror i privata restauranger
- Ägarskiften
- Vägar till utbildning och arbete inom de gröna näringarna
- Nya verksamheter

Ordföranden och sammankallande i tematiska grupper inom paraplygruppen Hållbara Gröna Näringar har verkat för samordning av gruppen samt mellan grupperna inom paraplygruppen. I det har bl.a. ingått övergripande planering och genomförande av aktiviteter, erfarenhetsutbyte, kommunikation av lärdomar och resultat samt att vara referensgrupp till nya verksamheter som har initierats under arbetsperioden.

Ordförande för paraplygruppen har varit Christina Milén Jacobsson från Hushållningssällskapet. Kanslirepresentanter under perioden har varit Nils Lagerroth och Anna Hedberg.

Kontaktuppgifter:

Christina Milén Jacobsson

Anna Hedberg

Hushållningssällskapet Västra

Landsbyggsnätverkets kansli

Tel 0521-72 55 15

Tel 036-15 89 49

cmj@hushallningssallskapet.se

anna.hedberg@jordbruksverket.se

Verksamhet och resultat 2021–2022

Kunskaps- och innovationsfrämjande i de gröna näringarna (AKIS)

Syfte och mål	<p>Att främja kunskaper och innovationer i de gröna näringarna, genom att:</p> <ul style="list-style-type: none"> • stärka kunskaps- och innovationssystemet inom primärproduktion i gröna näringar • utbyta och bygga kunskaper för att främja innovationer inom primärproduktionen • koppla samman aktörer med kompletterande kompetenser och resurser för att skapa nya lösningar • skapa synergier med andra strategier och nätverk
Resultat	<p>Exempel på genomförda aktiviteter och informationsinsatser:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mötesplats AKIS • EIP-Agri projekt- och informationsträffar • Nyhetsbrev AKIS • Seminarier, workshops, tematräffar, flera avsnitt av podden Landet • Medverkan på mässor, möten och konferenser • Innovationssupport och samordning • Medverkan vid EU-möten om AKIS och EIP-Agri
Läs mer här	<p>Kunskaps- och innovationsfrämjande i gröna näringar</p>
Medverkande	<p>AgroÖst, Agroväst, Branschrådet för lantbrukets rådgivningsföretag, Jordbruksverket, LRF, RISE, Sametinget, SLU, Stiftelsen lantbruksforskning, Sweden Food Arena, Vinnova</p>

Nationellt kompetensråd inom det gröna och naturbaserade näringslivet

Syfte och mål	Kompetensrådet är en neutral mötesplats för att identifiera, diskutera och där så är möjligt, arbeta tillsammans kring behov och frågor som rör utbildning och kompetensförsörjning. Rådet ska vara en nationell arena för utbildningsanordnare, branschrepresentanter och andra intressenter inom utbildning och kompetensförsörjning för gröna och naturbaserade näringar.
Resultat	<ul style="list-style-type: none"> • Åtta träffar med Kompetensrådet, med sammanlagt mer än 300 deltagare • Kartläggning av regionala kompetens- och branschråd som har publicerats och spridits till intressenter • Artikel och avsnitt av podden Landet om gröna näringars kompetensförsörjning • Medverkan i remissprocesser med koppling till gröna näringars utbildning • Samverkan med bland annat LRF Ungdomen och Unga Innovatörer i arbetet med gröna näringars attraktionskraft
Läs mer här	<p>Nationellt kompetensråd inom det gröna och naturbaserade näringslivet</p> <p>Kartläggning kastar ljus på gröna näringars kompetensförsörjning</p> <p>#139 Vad ska du bli när du blir stor - kompetensförsörjning i landsbygder</p>
Medverkande	I rådets arbetsutskott har under perioden medverkat Naturbruksskolornas förening, SLU, Gröna arbetsgivare, LRF, Myndigheten för Yrkeshögskolan och Fyrbodals kommunalförbund

MATtanken

Syfte och mål	MATtanken är en projektfinansierad satsning med syfte att främja hållbara offentliga måltider. Målet är att nå ut i alla delar av landet och att, tillsammans med myndigheter, företag i livsmedelsbranschen och intresseorganisationer, arbeta verksamhetsnära (måltider i förskola, skola, vård och omsorg) med utveckling av hållbara offentliga måltider. Bidrag till måluppfyllelse inom det Vinnova-finansierade samverkansprojektet Ett nytt recept för skolmåltider samt inom Jordbruksverkets uppdrag från regeringen om att främja ökad konsumtion av vildsvinskött i offentliga kök.
Resultat	<ul style="list-style-type: none"> • Koordinering av Offentliga måltidens dag 2021 och 2022, med ökat deltagande och spridning av kunskap för varje år. • De flesta av Sveriges kommuner har en politiskt fastställd måltids- eller kostpolicy, och MATtanken upprätthåller en förteckning över dessa. • Filmen Tre miljoner måltider som beskriver omfattningen och värdet av offentliga måltider togs fram 2022. • Studio MATtanken: 2021 lanserades konceptet med live-sända samtal inom aktuella områden som rör offentliga måltider och det har etablerats som en mötesplats för branschens aktörer. • Medverkan vid regionala träffar, exempelvis i ett samarbete med länsstyrelse och region i Västra Götalands län där kostchefer och upphandlare träffar producenter och andra aktörer. • Flera webbinarier samt medverkan vid Kostdagarna 2022 i Malmö. • 2022 lades grunden för att bygga upp Erfarenhetsbanken. • Flera insatser har genomförts för att främja vildsvinskött i offentliga kök. • I samverkan med Jordbruksverket startade 2022 pilotprojektet SILO, statistikinsamling av livsmedelsinköp till offentlig sektor.
Läs mer här	MATtankens webbplats eller via länkarna ovan.
Medverkande	LRF, Sveriges konsumenter Livsmedelsverket och Jordbruksverket. Andra aktörer har bl.a. varit Kost & Näring, gröna kluster, länsstyrelser, kommuner, regioner, grossister, branschföreträdare, primärproducenter

Nätverket för Gröna Kluster i Sverige

Syfte och mål	Att stärka gröna näringar och ta plats i ett hållbart samhällsbygge, med särskilt fokus på hållbar livsmedelsproduktion. Genom att skapa möjlighet till samverkan mellan gröna kluster runt om i landet, bidra till gemensamt lärande och utbyte av metoder och idéer kan den kunskap som finns i de geografiskt utspridda klustren bidra till såväl regional utveckling som nationella mål om ett stärkt och hållbart livsmedelsystem.
Resultat	<ul style="list-style-type: none"> • Arbetet med Nätverket för Gröna Kluster i Sverige har resulterat i ansökan och beviljade av ett större projekt för att utveckla samarbetet mellan Sveriges gröna kluster: ”Gröna Kluster – Erfarenhetsutbyte, samverkan och utveckling”, som pågår under ca 2 år. • Inom projektet har det under 2022 genomförts digitala och fysiska nätverksmöten med landets gröna kluster. I dessa möten har representanter från 10–15 gröna kluster deltagit för att samverka, utbyta gemensamma erfarenheter och initiera nya samarbeten. • Många av klustren har inom projektet genomfört mindre träffar, ämnesspecifika möten, studieresor och workshops, för att lära av varandra och få tillgång till ny kunskap. • Nya och blivande gröna kluster har genom projektet fått kunskap, vägledning och nya kontakter. • Samverkan med Sweden Food Arena m.fl. i arbetet med rapporten Utveckling av ett modernt innovationssystem.
Läs mer här	<p>Gröna kluster</p> <p>Förstudie Ett modernt innovationssystem</p>
Medverkande	Vreta Kluster, Gröna Klustret Nuntorp, Gotland Grönt Centrum, Gröna Halland, Öjebyn Agro Park, samt från andra befintliga och blivande gröna kluster runt om i landet

Svenska råvaror i privata restauranger

Syfte och mål	Att arbeta gemensamt för att främja svenska råvaror på restauranger, bland annat genom att öka restaurangbesökarnas kunskap och efterfrågan på svenska och lokala råvaror och därmed även produktionen av svenska livsmedel.
Resultat	<p>Inspirerande exempel och spridning av information om mervärden med svenska råvaror genom:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kartläggning av restauranger och grossister som arbetar med svenska och lokala råvaror • Artiklar om restauranger och projekt med fokus på svenska råvaror • Flera avsnitt av podden Landet om svenska råvaror och livsmedelsförsörjning • Webbinarium och rundabordssamtal med aktörer i branschen • Medverkan vid Ostfestivalen 2022, på tema ”svensk ost på pizzerian” • Kampanj inför internationella pizzadagen, om vikten av svenska råvaror med koppling till livsmedelsförsörjning och beredskap
Läs mer här	<p>Svenska råvaror i privata restauranger</p> <p>#157 Spelar det någon roll - Restaurangmat ur ett beredskapsperspektiv</p> <p>#153 Fler svenska råvaror på restaurang – det här visste du inte om grossisternas roll</p> <p>#131 Mer svenska råvaror på restauranger - hållbara livsmedelssystem</p>
Medverkande	Hushållningssällskapet, Länsstyrelserna och LRF. Andra aktörer har bl.a. varit primärproducenter, livsmedelsförädlare, restauranger och grossister

Ägarskiften

Syfte och mål	Att underlätta och stimulera till ägarskiften inom de gröna näringarna, genom aktiviteter som gör att vi sprider kunskap och information för att fler ska ta steget att påbörja en ägarskiftesprocess.
Resultat	<ul style="list-style-type: none"> • Webinarium för att sprida information om resultaten från projektet Mer mat – fler jobb • Webinarium för rådgivare och finansiärer som jobbar med ägarskiften • Utveckling av attraktionskraftindex för gröna näringar • Artiklar om gröna näringars attraktionskraft och ägarskiften • Flera avsnitt av podden Landet om gröna näringars attraktionskraft och ägarskiften
Läs mer här	<p>Ägarskiften</p> <p>Ägarskifteswebbinarium för rådgivare</p> <p>#151 I nya händer - om ägarskifte i gröna näringar</p> <p>#165 Forskning, finanser och förslag - framtidens lantbrukare och gröna näringars attraktionskraft</p> <p>Hur står det till med attraktionskraften i de gröna näringarna? - Jordbruksaktuellt</p>
Medverkande	LRF, SLU Kompetenscentrum Företagsledning, Hushållningssällskapet och Coompanion

Vägar till utbildning och arbete i de gröna näringarna

Syfte och mål	Att genom informationsinsatser och studiebesök öka intresset för de gröna näringarna, för att få fler unga, arbetslösa eller människor som vill byta yrkesbana att välja studier och arbete i de gröna näringarna.
Resultat	<ul style="list-style-type: none"> • Webbinarier med möjliggörare från region, Länsstyrelsen, Arbetsförmedlingen, kommuner, studieranordnare, studie- och yrkesvägledare, representanter från branscher och civilsamhällesorganisationer • Webbinarier för målgruppen om studievägar och arbetsmarknad i de gröna näringarna • Studiebesök vid naturbruksgymnasium och folkhögskola i Sörmland • Sammanställning av erfarenheter och metoder i rapport som har publicerats och spridits till intressenter • Samverkan och informationspridning för att bidra till insatser i Skåne, Västra Götalands och Stockholms län
Läs mer här	<p>Vägar till utbildning och arbete inom gröna näringar</p> <p>Webbinarium: Möjligheter inom gröna näringar - utbildning, jobb och företagande</p>
Medverkande	Samarbetsorgan för etniska organisationer (SIOS), Hela Sverige ska leva, Naturbruksskolornas förening, LRF, Arbetsförmedlingen och Agro Sörmland

Nya verksamheter

Syfte och mål	Att fånga upp frågor som bidrar till hållbara gröna näringar och som inte hanteras av de andra grupperna, genom aktiviteter som under kortare period stimulerar till att processer drivs framåt.
Resultat	<ul style="list-style-type: none"> • Fokus på ull och hur ullnäringen i Sverige kan utvecklas; kunskaps- och informations spridning genom artiklar, podden Landet samt samverkan med Baltic Wool Conference • Webbinarium för att fånga upp gemensamma frågeställningar från flera grupper inom Hållbara gröna näringar, om möjligheter till jobb och företagande inom gröna näringar
Läs mer här	<p>Ullförmedlingen förenklar omhändertagandet av svensk ull</p> <p>En plattform för svensk ull ska samla aktörer som vill satsa på ullnäringen</p> <p>Sveriges största ulltvätter ser behov av spinnerier</p> <p>Stark marknad för mångsidig alpackaull</p> <p>#130 Svensk ull – en superfiber på frammarsch</p> <p>Webbinarium: Möjligheter inom gröna näringar - utbildning, jobb och företagande</p>
Medverkande	Hushållningssällskapet, LRF, Naturbruksskolornas förening, Gotland Grönt Centrum, SLU